

Obesitas Big is beautiful

Afvallen kan alleen met het aids-dieet

Lekker lunchen met een hamburgerje? Voor agenten in Kaapstad is dat verleden tijd. Ze zijn namelijk te dik. Tijd voor de gedwongen *power walk*.

Marten Blanckesteijn

KAAPSTAD

...
Zie ze lopen, die Kaapse politieagenten. Bijna allemaal een buikje (lees: buik), bijna allemaal een kont die praktisch uit hun broek knapt. 'Ze worden altijd voorbij gerend door criminelen', grijnst Zandile Mchiza, een onderzoekster van de Zuid-Afrikaanse Human Sciences Research Council.

Pas deze week bedacht majoor-generaal Jeremy Veary, de leider van het korps, dat je met een peloton obesitas-agenten weinig indruk maakt op hooligans en ander WK-gelateerd tuig. Maar geen nood: daar kon deze week nog heel veel aan gedaan worden, vond Veary. Hij schafte de lunchpauze af en verving die door verplichte *power walks*. En dus sjouwen de agenten, van beginnelingen tot toprechercheurs, elke middag een uur in grote groepen door de stad, bewapend en al. De majoor-generaal besloot eveneens alle fastfood op de lijst met verboden agentenvoer te zetten.

Kilootje eraf

Onderzoekster Mchiza ziet er de humor wel van in. 'Het is natuurlijk grappig dat ze dit nu pas bedacht hebben, en dat ze denken dat ze in een week tijd van hun overgewicht af kunnen komen. Maar ja, beter laat dan nooit. Een kilootje minder kan al een groot verschil maken.'

Al jaren probeert Mchiza haar landgenoten aan hun verstand te

peuteren dat overgewicht je leven er allesbehalve langer en prettiger op maakt, maar niemand trekt zich iets van haar aan.

Maar liefst 66 procent van alle Zuid-Afrikaanse vrouwen heeft inmiddels obesitas, en 29 procent van de mannen (tegen 12 en 11 procent in Nederland).

'En het worden er steeds meer', zegt Mchiza. 'Het grootste probleem is dat niemand het een probleem vindt. Mensen denken hier nog steeds dat overgewicht juist heel erg gezond is. Het is een statussymbool: als je dun bent kun je blijkbaar niet genoeg eten kopen. Dat argument gaat al lang niet meer op, want we worden steeds rijker en bij McDonald's en KFC kun je heel goedkoop heel dik worden, maar big blijft beautiful.'

Niet leuker

Het politie-slotoffensief tegen de overvloedige kilo's ziet Mchiza dan ook als een welkome uitzondering. Of de agenten er lol in hebben is onduidelijk: de dienders mogen niet over hun opgelegde kuur praten. Maar Mchiza vermoedt dat er maar weinig vrijwillig willen afvallen.

'Er is in Zuid-Afrika eigenlijk maar één groep mensen die snel afvalt, en dat zijn de aidspatiënten. Als je aan een dieet begint en snel afvalt, dan denkt iedereen meteen dat je hiv te pakken hebt. En dat maakt je leven er niet leuker op.'

Het lijkt er op dat de agenten van Kaapstad zich alvast moeten gaan wapenen tegen de aidsgrappen van hun collega's en het publiek. Majoor-generaal Veary (zelf overigens keurig op gewicht) is zo blij met de aanpak dat hij alvast heeft aangekondigd het experiment ook na het WK te willen voortzetten. ●

Handel 'Ik moet mijn familie ondersteunen toch?'

Hey FIFA! Steek al die

De FIFA houdt Zuid-Afrika in een **wurggreep**, maar de bevolking steekt een middelvinger op en **worstelt** zich los.

Camil Driessen

KAAPSTAD/STELLENBOSCH

...
'Ongehoorzaamheid tegen de autoriteiten zit in ons bloed. Wij houden ons niet zo aan de regels als jullie in Europa.' Volgens Keith Coats van consultancy TomorrowToday uit Durban is er maar één verklaring voor het recalcitrante gedrag van Zuid-Afrikanen rond het WK. Om een miljard dollar winst te maken stelde de FIFA een waslijst aan regels op om haar belangen veilig te stellen. Maar met een telefoonboek vol clausules en paragrafen vang je geen Zuid-Afrikaan. Die is creatief en worstelt zich los. 'Er is een tegenreactie op de wurggreep van de FIFA. Dat is onderdeel van de Zuid-Afrikaanse magie', zegt Coats.

Die magie begint zich ook meester te maken van de fans in de straten van Kaapstad. Fransen en Uruguayanen nemen de stad langzaam over. De schelle, hoge decibellen van de Vuvuzela zijn inmiddels onderdeel van het straatgeruis. Zelfs de vrachtwagenchauffeur die cola komt brengen blaast zijn longen eruit als hij bij het stoplicht staat.

'Oh, je wilt een FIFA-WK-petje?', vraagt de Congolese verkoper van een stand met veertig verschillende petjes. Hij tilt een cap met de Zuid-Afrikaanse vlag op. Et voila: een blauw FIFA-petje met WK-logo. Vijf euro. 'Ik heb ze ook in andere kleuren.'

Strikt verboden door de FIFA. De Zuid-Afrikaanse regering moest de FIFA talloze garanties geven, waaronder de belofte dat het politie en douane zal inzetten om haar marktingrechten te beschermen. En die

gaan ver: zelfs het cijfer '2010' en het woord 'World Cup' zijn FIFA-eigendom.

Fuck de FIFA

'We hadden geen keus', zegt hoogleraar Denver Hendricks van de Universiteit van Pretoria boos. Hij was een van de hoofdverantwoordelijken bij het binnenslepen van het WK. 'De FIFA draait de duimschroeven bij ieder WK steeds dichter aan. Wij dachten enorme economische voordelen te halen, dus was het voor hen makkelijk om ons te dwingen hun eisen te accepteren. Chantage.'

Het zal de straatverkopers worst wezen. Ze verkopen spullen die van de FIFA mogen, zoals autovlaggetjes van de deelnemende landen of hoesjes voor zijspiegels in de Zuid-Afrikaanse regenboogvlag. De rest doen ze er stiekem bij. De douane komt

elke dag langs, maar die tilt geen petjes op om te gluren wat daaronder verstopt zit.

Op de markt in Stellenbosch (een uur van Kaapstad) deed de douane vorige week nog een grote inval en nam een berg t-shirts, petjes en sjal-tjes in beslag. 'Fuck de FIFA', zegt marktverkoper en rastafari Joseph. De Zuid-Afrikaanse regering moest de voetbalbond garanderen dat het gepaste maatregelen zou nemen (lees: razzia-inspecties) om de rechten van de licentiehouders te beschermen.

Joseph en andere verkopers beschrijven hoe het marktplein vrijwel hermetisch werd afgesloten door de politie zodat verkopers niet konden vluchten voor de douane. 'Ze hebben alles meegenomen. De FIFA is zo hebbertig. Ze komen voor het eerst in Afrika en bedenken allemaal regels.'

Geen Bafana Bafana

ECHTE BLANKE STEUNT ORANJE

Blanke Zuid-Afrikanen moeten het Nederlands elftal steunen, vindt de rechts-conservatieve Zuid-Afrikaanse activist Dan Roodt. De controversiële activist en schrijver gaat zijn blanke landgenoten in de Zuid-Afrikaanse media vragen Oranje te steunen. Roodt, en zijn aktiegroep Praag (Pro Afrikaner Aktie Groep), komen op voor de belangen van de Afrikaans sprekende Zuid-Afrikanen. De oproep om het Nederlands elftal te steunen heeft meer te maken met antipathie tegen het Zuid-Afrikaanse team dan

met liefde voor het Nederlands team. Het is een politiek statement. Roodt: 'Het ANC verwacht dat we allemaal achter het nationale voetbalteam van Zuid-Afrika staan. Daar moeten de blanken niet aan mee doen. Het ANC behandelt ons al jaren als tweede-rangs burgers. Waarom zouden we dan hun team gaan steunen?' Hij vindt dat het ANC de blanke Zuid-Afrikanen discrimineert en aanzet tot het vermoorden van blanken. Roodt wordt op zijn beurt beschuldigd van racisme.

Boos (1)

MaNtuli, de tweede vrouw van president Zuma, was boos op haar man omdat die er nog een vrouw bij nam.

Boos (2)

MaNtuli, hoewel niet de allermakkelijkste, moest echter inbinden. Ze verraste haar man bij wijze van excuses met een geit.

Doof

Cadeautje van het Nederlandse consulaat te Kaapstad: de Vuvu-stopper. Fel oranje oorwarmers tegen de lawaaitoeter.

regels maar in je...

Rastafari Joseph (rechts) trotseert invallen van de douane en verkoopt in Stellenbosch lekker toch wat niet mag van de FIFA. FOTO'S: FRANK GROELIKEN

FIFA-belangen

De FIFA legde niet allen een trits aan merkrechten vast – zoals 2010, Soccer World Cup en de afbeeldingen van alle stadions –, ze dwong ook af dat FIFA-officials twintig procent korting krijgen op hotelkamers. Daarnaast moet de overheid de beschikbaarheid van medische voorzieningen garanderen. Operaties voor normale Zuid-Afrikanen zijn daarom een maand uitgesteld.

Ook dwong de voetbalbond af dat zij en haar sponsors geen belasting hoeven te betalen in Zuid-Afrika. En mochten daar processen over worden gevoerd, dan moet de Zuid-Afrikaanse overheid Sepp Blatter en consorten schadeloos stellen.

Toch zien de kraampjes eruit alsof de FIFA niet bestaat. Petjes, sjaaltjes, shirts van de grote voetballanden als Engeland, Duitsland, Nederland en natuurlijk overal het geelgroen van Bafana Bafana. 'Ik verkoop gewoon door, ik moet mijn familie ondersteunen toch?!' Joseph heeft een trucje: hij hangt van elk illegaal item nog maar één exemplaar op. 'De rest heb ik ergens in de buurt liggen', zegt hij met een grijns.

De FIFA heeft 208 leden: de nationale voetbalbonden van de landen. Ze zou juist hun belangen moeten verdedigen, maar dat lijkt de organisatie tijdens het afdwingen van de contracten met Zuid-Afrika vergeten. Een Oranjesjaal met KNVB-logo is door heel Kaapstad voor 5 euro te koop. 'Dit is namaak, maar daar controleren ze niet op. Ze letten vooral op het FIFA-logo', lacht een vrouwe-

lijke verkoopster met sjaaltjes van Spanje en Engeland om de nek op Greenmarket Square.

Proudly South African

Zo hebben Zuid-Afrikanen allemaal hun eigen manier gevonden om toch te doen en krijgen wat ze willen. Als antwoord op de officiële made-in-China-mascotte Zakumi is er nu Bongani 'the Rainbow Nation Doll'. Proudly South African heet dat. De FIFA ziet er geen rand van terug.

Gisteren traden tijdens het openingsconcert in Soweto veel meer lokale artiesten op dan de bedoeling van de organisatie was. Die dacht aanvankelijk: 'Leuk! Shakira en R. Kelly!' Tot woede van de Zuid-Afrikaanse muzikanten en hun vakbond. De FIFA boog toen gedreigd werd met een gelijktijdig 'tegenconcert' en nodigde alsnog locals als Hugh Masekela

en Freshlyground uit.

Ook rondom de kaartverkoop haalden Zuid-Afrikanen hun gelijk. De FIFA bedacht een kaartverkoopstelsel waarbij bestellen zonder creditcard vrijwel onmogelijk was. En een creditcard hebben alleen de rijken. Datschoot de machtige vakbond COSATU in het verkeerde keelgat, en dankzij haar protest ging de FIFA overstag en zijn in april kaartverkoopbalies in het leven geroepen.

En dan zijn er ook de stille protesten tegen de FIFA en haar sponsors: Zuid-Afrikanen die een maand geen Coca-Cola drinken en McDonald's eten bijvoorbeeld. Of de fake twitter-account FIFAGlobalPR die FIFA's boodschap en missie via tweets verduidelijkt: 'Anyone displaying flags or mirror socks on their cars, remove them now. We own the flag, you did not buy licenses.' ●

Robert du Toit

Terwijl u dit leest...

...zit Robert du Toit al uren achter zijn computer in een warm gemeentehuis rekeningen te checken. Zoals zoveel 'kleurlingen' in Zuid-Afrika spreekt hij van huis uit Afrikaans, maar in het slaperige provinciestadje in de Oost-Kaap waar hij woont, wordt vooral Engels gesproken. En dus speelt Roberts officiële leven zich in het Engels af.

's Avonds na het werk zit Robert weer achter een computer. Ditmaal in zijn keurige driekamerwoning aan de rand van het township.

's Avonds kijkt Robert niet naar cijfers, maar naar een leeg vel. Hij is ook dichter en schrijver van korte verhalen, voor hem een manier om een uitlaatklep te hebben voor zijn moedertaal. Zijn gedichten worden af en toe gepubliceerd in literaire tijdschriften, maar in de Oost-Kaap voelt hij zich een beetje geïsoleerd van zijn collega-schrijvers, die vooral in Johannesburg en Kaapstad wonen. Zelf woonde hij ooit ook in Johannesburg, maar daar voelde hij zich niet thuis; hij had het idee dat iedereen daar alleen op geld uit was. Misschien is dat wel de reden dat zijn korte verhalen een stuk pikanter zijn dan je van deze keurige meneer zou verwachten ('twee oprechte boerpampoe, sê sy en druk haar borste teenmekaar').

Robert is niet getrouwd en heeft het gevoel dat hij op allerlei gebieden een beetje in de marge leeft. Maar die marge geeft hem de vrijheid om te schrijven en prikkelt zijn fantasie ('dis net in uit, op af, klaar genaai en koebaai'). En zo hebben Roberts positie als schrijver, zijn huis, zijn taal en zijn personages iets gemeen: allemaal op het randje. ●

Echte mensen zijn soms ook symbolen. Zuid-Afrika-kenners van de Vrije Universiteit in Amsterdam schilderen elke dag een kleurtje van de Rainbow Nation.

Vandaag: Saskia Stehouwer

Hoe kijken ze in Zuid-Afrika naar het Nederlandse nieuws?

Duel Nederland vs. Zuid-Afrika

Hier maakt helemaal niemand zich druk over partijprogramma's

'Een regering van meerdere partijen? Doen jullie dat echt in Nederland? Hier is dat onmogelijk.' Bonga, 32 jaar en barmedewerkster in het centrum van Kaapstad, stemde vorig jaar zelf op het landelijk regerende ANC. 'Hier vecht de oppositie keihard tegen de partij van president Jacob Zuma (foto). Als in Zuid-Afrika meerdere partijen zouden proberen samen te werken, dan zou het pas echt een chaos worden.'

De 56-jarige Joe, die al 15 jaar op straat leeft 'maar vroeger echt heel succesvol

was', is aanhanger van de DA (Democratic Alliance). Maar of zij het veel beter zouden doen dan het ANC is volgens hem maar de vraag. 'Uiteindelijk doet niemand iets voor de armen. Ze bouwen een stadion voor een bedrag waarvan ze elke bewoner van Kaapstad een huis en een auto zouden kunnen geven, eigenlijk is het allemaal fucked up in dit land.'

'Het grote verschil zit 'm in het feit dat mensen hier niet op een partijprogramma stemmen, maar op een persoon', zegt de Nederlandse hoteleigenaar Joop We-

terings. 'De partijprogramma's zijn bij de meeste mensen niet eens bekend, door de beperkte toegang tot de media. In Nederland was voor veel mensen het AOW-standpunt een belangrijke reden om wel of niet op een partij te stemmen. Hier maakt het merendeel zich vooral druk over of ze te eten hebben. Een regeringscoalitie is dus pas mogelijk als de kiezers de standpunten belangrijker gaan vinden, meer op details ingaan. Maar het zal nog lang duren voordat dat werkelijkheid wordt.' ●

Dicht
Meest geziene bordje dezer dagen: winkel/kantoor/bank/postkantoor op 11 juni vanaf 14.00 uur gesloten.

Lekker
Grote hit onder kleurlingen, zowel mannen als vrouwen: een mond zonder voortanden. Het heet de 'passion gap'.

Mojito
Nu al ons favoriete tentje in Kaapstad. Met serveersters die bijna elke nieuwe binnenkomer persoonlijk omhelzen.